

din cel de la Vatican), apărută postum: *Cronica lui Constantin Manasses*. Traducere mediobulgară... Text și glosar, București, 1922 (Titlul cronicii este, în slavonă: Прѣмъдрагѣ Манасѣа и лѣтописца събраніе лѣтно, въ създаніа мнрѣ начинающе и текуще (mss. Tulcea: текучи) до самого царства кѣр Никифора Котанниута)¹.

B. Trecem acum la **textele istorice sud-slave**, sîrbești și bulgărești, care au circulat sau au fost copiate în Țările Române — unele din ele, și anume letopisețele, împreună cu *Povestirea pe scurt bizantină* și cu cronicile moldovenești.

Din literatura istorică veche sîrbească, reprezentată prin *biografiile ale regilor și arhiepiscopilor sîrbi* (scrieri cu caracter hagiografic, dar și istoric), *genealogii* și *letopisețe*², se cunosc următoarele scrieri aduse sau copiate în Țările Române: a) *Viața sf. Sava*, redactată de Teodosie (sfîrșitul sec. al XIII-lea); *Viețile regilor și arhiepiscopilor sîrbi*, scrisă de arhiepiscopul Danilo (cca. 1314—1316), *Viața lui Stefan Uroš III Dečanski* de Grigorie Țamblac (sfîrșitul sec. al XIV-lea); b) patru variante ale letopisețelor sîrbești noi, aparținînd grupei I (după clasificarea lui Lj. Stojanović), care cuprind evenimentele de la moartea lui Stefan Dušan (1355) pînă a sfîrșitul sec. al XV-lea.

Nu cunoaștem copii executate sau aduse în Țările Române ale biografiilor sf. Simeon (Stefan Nemanja), scrise de fiii săi Sava (1207—1215) și Ștefan, primul rege sîrb (după 1215), ale vieții sf. Sava, în prima redacție a călugărului Domentian (sec. al XIII-lea), ale biografiei despotului Stefan Lazarević, datorită lui Constantin Kostenecki Filozoful (1431) și, în fine, ale vieții țarului Uroš, scrisă de mitropolitul Paisie (mijlocul sec. al XVII-lea). În ceea ce privește letopisețele, n-au ajuns, se pare, în țara noastră așa-numitele letopisețe vechi (derivate dintr-un text unic, scris curînd după 1371), iar din cele noi — reprezentante ale grupelor II, III, IV, după clasificarea lui Lj. Stojanović³. În sfîrșit, genealogiile sîrbești n-au circulat la noi, după cîte știm, în evul mediu. Singura copie ajunsă tîrziu în țara noastră, la 1882, este aceea a *Rodosloviei* (*genealogiei*) de la Tronoša din 1791, copiată în 1796.

Din literatura istorică bulgară medievală, singura scriere originală cunoscută (în afară de străvechea listă a hanilor protobulgari

¹ De curînd au apărut edițiile manuscrisului de la Vatican, îngrijite de I. v. Dujčev: *Миниатюры на Манасиевата летопис*, Sofia, 1962; *Летописца на Константин Манаси. Фототипно издание на Ватикански препис на среднобългарския превод*, Sofia, 1963. Alte două copii reprezintă redacții sîrbești din 1510, respectiv din sec. al XVII-lea (cf. Dujčev, *Летописца*..., p. IX—X). Textul grecesc a fost editat de J. Bekker (Bonn, 1837) și reeditat de Migne, *Patr. gr.*, 127, p. 216—472.

² Vezi P. Popović, *Pregled srpske književnosti*⁴, Belgrad, 1921, p. 28—54; D. A. Stefanović — V. Stanisavljević, *Pregled jugoslovenske književnosti*, I³, Belgrad, 1962, p. 107—123; Lj. Stojanović, *Stari srpski rodoslovi i letopisi*, Belgrad—Sr. Karlovci, 1927; Dj. Sp. Radojčić, *Razvojni luk stare srpske književnosti*, „Matica Srpska“, 1962; I. d. m. *Tvorci i dela stare srpske književnosti*, Titograd, 1963.

³ Vezi, *op. cit.*, p. XXXIII—LXI.